

Utredning

Arbetsökandes framtida ställning i organisationen

SKTF

Innehåll

Förbundsstyrelsens yttrande	1
Bakgrund	1
Förslag	2
Målen SKTF 2012	5
Övrigt	5

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsens yttrande över utredningen *Arbetssökandes framtida ställning i organisationen* återfinns i utredningen *Lokal organisation*.

Bakgrund

Förbundsmötets beslut

Förbundsmötet 2008 beslöt

att en arbetsgrupp ska tillsättas med representanter från förbundsstyrelsen och de allmänna klubbarna för arbetssökande. Arbetsgruppen ska utreda de arbetssökandes framtida ställning i organisationen och verksamheten i SKTF. Konsekvenser för avdelningarna ska ingå i utredningen.

att uppdraget för avdelningen ska förtydligas och principerna för den fackliga tiden belysas.

Direktiv

Utifrån förbundsmötets beslut antog förbundsstyrelsen direktiv som innebar att en arbetsgrupp skulle ta fram förslag till organisatorisk hemvist för arbetssökande medlemmar i SKTF. Konsekvensbeskrivningar för såväl de arbetssökande som för avdelningarna bifogas förslagen. Utgångspunkten för arbetsgruppens förslag är de typiska grupperna av arbetssökande inom förbundet. I enlighet med förbundsmötets beslut beskrivs också de arbetssökandes ställning i organisationen.

Arbetsgruppens sammansättning

Arbetsgruppen bestod av;

Susanne Filipsson, arbetssökande i region sydost

Carin Neanro, förbundsstyrelsen

Karl-Gustav Forsberg, förbundsstyrelsen

Erika Bergman ombudsman SKTF-centret i Luleå

Björn Jonsson ombudsman/tf verksamhetschef SKTF-centret i Luleå.

Gruppens förslag och förankring

Efter genomgång av nuläget kom arbetsgruppen fram till fyra möjliga alternativ. Dessa presenterades vid de regionala förbundskonferenserna 2009 i form av välbesökta workshops. Vid några av konferenserna lyftes frågan om ytterligare förankring bland de arbetssökande medlemmarna. Underlaget skickades således till de förbundsmötesombud i respektive region som fortfarande var registrerade som arbetssökande. Endast två svar kom in, varav det ena endast ville uttrycka sitt stöd för ett av alternativen i utredningen. Det andra var däremot ett helt nytt förslag om att den arbetssökande själv skulle få välja var han eller hon ville vara i organisationen. Gruppen diskuterade förslaget, men kom fram till att inte presentera detta som en tänkbar lösning.

Förslag

Gruppen föreslår det alternativ som på de regionala förbundskonferenserna kallades *alternativ 4* och som kan sammanfattas på följande sätt:

Den som blir heltidsarbetssökande kvarstår i sin ursprungsavdelning/-klubb under 9 månader. När en medlem varit heltidsarbetssökande längre än 9 månader i sträck överförs denne till allmänna klubben per automatik. Detta innebär att lokalavdelningarna har kvar ansvaret och intäkterna under den tid som uppdraget ligger hos dessa. Den arbetssökande har kvar sin möjlighet till inflytande både i ursprungsavdelningen/-klubben och när de sedan återfinns i allmänna klubben. Förslaget borde även ge en ökad möjlighet till differentierat stöd utifrån medlemmens faktiska situation. Den långtidsarbetssökande behöver kanske andra stöd och insatser än den som är arbetssökande endast en kort period.

Administrativt borde det inte bli någon ökad insats.

Fördelar med att arbetssökande tillhör en avdelning/klubb

- lättare med den lokala förankringen kring arbetsmarknadsläget
- lättare att bevaka yrkesfrågor
- samma utbud av medlemsaktiviteter som till övriga medlemmar
- lättare för avdelning/klubb att bevaka eventuell företrädesrätt

Detta är det alternativ som ansetts vara det bästa vid alla regionala förbundskonferenser. Allt är dock inte glasklart och två tydliga frågor har framkommit: Facklig tid och uppdragets innehåll. Ytterligare en fråga har varit om det är skillnad på stor och liten avdelning/klubb, men problemet är egentligen, även där, tiden. Gruppen redovisar sina slutsatser nedan.

Facklig tid

När det gäller facklig tid skulle det kunna innebära att de arbetssökande kräver mer tid, men dessa personer fanns å andra sidan redan i avdelningen/klubben när de var yrkesverksamma. Där emot är frågan om vem som betalar den fackliga tiden inte lika enkel. Handlar det om ett problem hos en arbetsgivare, till exempel företrädesrätt, är det lätt att hävda att arbetsgivaren ska betala men om det handlar om stöd i samband med besök på arbetsförmedlingen eller försäkringskassan kan det vara svårt att kräva betald arbetstid för den förtroendevalda. Här finns givetvis möjligheten att teckna lokala avtal. Ett annat alternativ är att avdelningen/klubben betalar förlorad arbetsinkomst till berörd förtroendevald. Eftersom den arbetssökande finns kvar i avdelningen/klubben finns medlemsintäkterna kvar.

Vi har försökt att uppskatta hur mycket tid det kan handla om, men det var svårt att få en klar bild. De ansvariga på respektive center uppskattar att det rör sig om ytterst lite tid. Nu kan det vara en bild som präglats av en tid med ganska god arbetsmarknad, vilket vi vet kan förändras väldigt fort. Det kan också variera i takt med förändringar i systemen, exempelvis a-kassan och sjukförsäkringen.

Uppdragets innehåll

SKTF beskrev i rapporten *Individuellt stöd till arbetslösa medlemmar* från 2005 vilket stöd arbetssökande medlemmar kan tänkas vara i behov av och erhålla. I stora drag håller rapporten än idag, dock bör den ses över och redigeras bland annat utifrån förändringar i sjukförsäkringssystemet.

Nedan finns en översikt av vem eller vilka som ansvarar för vad, om gruppens förslag går igenom (avdelning och klubb under 9 månader, center eller annan enhet efter 9 månader):

- Företrädesrätt: Avdelning eller klubb
- A-kassan: Rådgivning, omprövning och överklagande alltid direkt a-kassan. Skulle ett överklagande till länsrätten bli aktuellt går ärendet över till förbundsjuristerna för bedömning och handläggning. Avdelning eller klubb/center kan beröras vid inhämtande av faktaunderlag.
- Arbetsförmedlingen: Under den tid medlemmen är kvar i avdelningen/klubben sker kontakt mellan arbetsförmedlingen och dessa. När medlemmen lämnat avdelningen/klubben sker den kontakten med SKTF Direkt/centren.
- Försäkringskassan: SKTF Direkt är första instans vad gäller rådgivning och hänvisning av vidare handläggning, oavsett om det är före eller efter 9 månaders arbetslöshet. Gäller det arbetsskador finns speciell en handläggare på resurscentret som driver eventuella ärenden. Gäller det till exempel SGI är det förbundsjuristerna som är handläggare. När det handlar om rehabilitering är det avdelning eller klubb/center som ansvar för eventuella insatser. *Här är det viktigt att påpeka att SKTF inte företräder medlemmar när beslut fattas enbart baserat på medicinska bedömningar, utan bistår enbart med upplysningar om tidsfrister, formalia etc.* och då i första hand via SKTF Direkt.

Konsekvenser för avdelning och klubb

Gruppen gör bedömningen att inga stora negativa konsekvenser kommer att drabba avdelningar och klubbar. Uppgiften att biträda medlemmen vid företrädesrätt ligger redan idag på avdelning och klubb, trots att medlemsintäkterna går till centren. Det som kan tillkomma är träffar med arbetsförmedlingen och försäkringskassan, framförallt när det gäller rehabilitering. Som tidigare nämnts, är det dock hittills väldigt få ärenden som hanterats av centren.

Skillnaden mellan stor och liten avdelning och klubb finns givetvis, men med tanke på att vi i dag har 2,6 % arbetslösa borde det inte vara något problem. Om man tänker sig en avdelning eller klubb med 100 medlemmar handlar det om cirka tre personer, rent statistiskt. Skulle dessa tre behöva nyttja hela stödinsatsen blir det givetvis mycket jobb, men erfarenheten visar inte på detta. I en avdelning eller klubb med 1 000 medlemmar blir det givetvis fler, men här finns ett större utrymme för facklig tid och förmodligen heltidsförtroendevalda.

Konsekvenser för allmänna klubben

I nuvarande organisation består allmänna klubben av heltidsarbetssökande samt medlemmar som arbetar utanför SKTFs organisationsområde, en allmän klubb i varje region. Sedan 2004 har en förändring skett – gruppen arbetssökande har minskat och gruppen utanför SKTFs avtalsom-

råde har ökat. En konsekvens av gruppens förslag blir att respektive allmän klubb minskar i totalantal och att andelen arbetssökande blir mindre.

I nuvarande organisation kan alla klubbar/avdelningar med fler än 351 medlemmar utse ombud till förbundsmötet enligt SKTFs stadgar. Här föreslår gruppen en förändring. Den möjlighet som erbjuds alla medlemmar i SKTF att ställa frågor och förslag till förbundsstyrelsen och att skicka motioner till förbundsmötet blir den möjlighet till demokratisk påverkan och parlamentarism som medlemmar i allmänna klubben har. Detta i linje med SKTFs tanke att organisera sin verksamhet och medlemmar utifrån arbetsgivare och avtalsområde. Detta kan ses som en inskränkning av möjligheten till demokratisk påverkan, om man ser den fysiska närvaron av ombud på förbundsmötet som demokratiskt optimalt. Ett annat sätt att se förslaget i sin helhet är att nya möjligheter till fackligt arbete och påverkan öppnas genom att medlemmen kvarstår i den lokala organisationen under den första tiden som arbetssökande.

Konsekvenser för de arbetssökande

Den stora gruppen är arbetssökande är arbetssökande endast en kort tid. Att bedöma exakt vad som är kort tid, och att hitta ett spann av månader har visat sig svårt. Bedömningen är att den största gruppen är arbetssökande under cirka 3-9 månader. Enligt IAF:s statistik för 2009 är genomsnittssiffran för antalet ersättningsdagar fördelat på samtliga a-kassor 89 dagar, eller 18 veckor, per arbetslös. För SKTFs a-kassa är siffran 85 dagar. En mindre grupp är och har varit arbetssökande länge, ett fåtal av dem i flera år.

För den stora gruppen är det viktigt att behålla kontakt med sitt yrke, sin ort och även sin gamla arbetsplats och fackliga förtroendevalda. Den kontakten blir möjlig i och med att de finns kvar i sin avdelning och klubb. Om man själv varit aktiv i sin lokalavdelning/-klubb finns möjligheten att fortsätta med detta och man kan delta i de aktiviteter som erbjuds. Det finns även möjlighet att komma överens om att delta till exempel i utbildningar som arbetsgivaren genomför. Lokal kännedom om arbetsmarknadsläget är oftast större hos det lokala facket.

Den grupp som är och har varit arbetssökande en längre tid, kanske i flera år, har förmodligen ett annat behov av stöd och hjälp än gruppen korttidsarbetssökande. Det stödet kan förmodligen inte det lokala facket bistå med, och inte heller centren eller SKTF centralt. Här handlar det om samhällsinsatser, till exempel längre utbildningar, omskolning eller byte av bostadsort och yrkesval. Här kan SKTF påverka på nationell nivå genom opinionsbildning och lobbyverksamhet.

Ansvar för individstödet och rådgivning ligger på SKTF Direkt och centren. Rent formellt ligger hela ansvaret på respektive center.

När det gäller de arbetssökandes möjlighet till inflytande och påverkan föreslår gruppen att möjligheten att delta i medlemsmöten och rätten att motionera till SKTFs förbundsmöte borde täcka in parlamentarismen.

Målen SKTF 2012

Det går inte att stämma av mot samtliga mål men gruppen tror att detta förslag bidrar till:

- nöjda och stolta arbetssökande medlemmar som upplever en god dialog med förtroendevalda.
- att de arbetssökande kan delta i det lokala fackliga arbetet vilket förmodligen leder till nya arbetssätt och arbetsformer.
- att vi ligger steget före genom opinionsbildning både lokalt och centralt för att förbättra de arbetssökandes situation och möjlighet till arbete. Vi är modiga och vågar pröva nya vägar för att förbättra våra arbetssökandes möjlighet till arbete och villkor.
- att möjligheten att bevara sina yrkeskunskaper stärks genom att kontakten bibehålls en tid till det lokala facket och arbetsgivaren.

Övrigt

Under gruppens arbete och vid ett flertal tillfällen under förankringsprocessen har önskemål framkommit om att behålla yrkestiteln i SKTFs medlemsregister om medlemmen blir arbetssökande. Orsakerna till detta är flera men framförallt för att kunna nås av målgruppsanpassad information. Så är inte fallet idag när man placeras i allmänna klubben. Förslaget som gruppen har lagt löser problemet den första tiden, i och med att titeln står kvar medan man är kvar i sin gamla avdelning/klubb. Om och när medlemmen förs över till allmänna klubben syns inte titeln i medlemsregistret, men finns kvar som historik. Medlemsregistret är numera ändrat så att när någon beställer listor för utskick kan beställaren inkludera även arbetssökande med specifik titel.